

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****ERDAL TÜRKMEN BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası	: 2016/2100
Karar Tarihi	: 4/4/2019
Başkan y.	: Recep KÖMÜRCÜ
Üyeler	: Celal Mümtaz AKINCI Muammer TOPAL Rıdvan GÜLEÇ Recai AKYEL
Raportör	: Yakup MACİT
Başvurucu	: Erdal TÜRKMEN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hükümlerine göre verilen zorlama hapsi kararına yapılan itirazda esaslı iddiaların cevaplandırılmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 28/1/2016 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

8. Silivri Aile Mahkemesinin (Mahkeme) 28/8/2015 tarihli kararı ile başvuru hakkında -yaklaşık bir yıl birlikte yaşadığı S.E. isimli kadının şikâyeti üzerine- 6284 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasının a, c, f bentleri uyarınca beş ay süreyle geçerli olmak üzere lehine tedbir istenen S.E.ye karşı şiddete veya korkuya yönelik söz ve davranışlarda bulunmamasına, S.E.yi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesine, lehine tedbir istenenin bulunduğu konuta, okula ve işyerine yaklaşmamasına karar verilmiştir.

9. Başvurucunun itirazı, Silivri 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/9/2015 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

10. Tedbir kararının geçerli olduğu dönemde S.E.nin iddiaları doğrultusunda Emniyet tarafından 29/9/2015 tarihinde tutanak düzenlenmiş; tutanak içeriğinde başvurunun, lehine tedbir istenenin evinin önünden geçtiği, işyeri ve evine çiçek yolladığı belirtilerek tedbir kararına uymadığı gerekçesiyle hakkında Mahkemeden zorlama hapsi kararı verilmesi talep edilmiştir.

11. Mahkeme 7/10/2015 tarihli kararında, Emniyet tarafından düzenlenen tutanak içeriği ve soruşturma dosyasındaki beyana göre tedbir kararına aykırı davrandığı gerekçesiyle başvuru hakkında 6284 sayılı Kanun'un 13. maddesi gereğince 3 gün zorlama hapis cezası vermiştir.

12. Başvurucu 10/11/2015 tarihli dilekçesiyle, lehine tedbir kararı verilen kendisine çiçeğin gönderildiğini iddia ettiği isimde bir dükkânın bulunmadığını, başka isimli bir çiçekçi dükkânının olduğunu, ayrıca kimseye çiçek göndermediğini, bu konuda dükkân sahibinin de dinlenebileceğini belirterek karara itiraz etmiştir.

13. İtiraz üzerine Silivri 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 13/11/2015 tarihli kararında, lehine tedbir kararı verilene başvurunun çiçek gönderdiği ya da işyerinin önünden araba ile geçtiğine dair kesin bir delil bulunmadığını belirterek itirazı kabul etmiş ve zorlama hapsi kararını kaldırmıştır.

14. Lehine tedbir kararı verilenin talebi üzerine yine Emniyet tarafından 27/11/2015 tarihinde tutanak düzenlenmiş, tutanak içeriğinde 26/11/2015 tarihinde başvurunun S.E.nin bulunduğu işyerinin önündeki caddede yürüdüğü, mağdurun taksiye bindiğini görmesi üzerine taksiye yöneldiği, trafik lambasının yeşil yanmasıyla taksinin hareket ettiği, bu nedenle başvurunun müdahalede bulunmadığı, taksinin ikinci ışıklarda durması üzerine başvurunun yine taksinin önüne çıktığı ancak bu sefer de taksinin hareket etmesiyle herhangi bir müdahalede bulunmadığı, zaman zaman iş çıkışlarında lehine tedbir kararı verileni takip ettiği belirtilmiş; başvuru hakkında tedbir kararına uymadığı gerekçesiyle Mahkemeden zorlama hapsi kararı verilmesi talep edilmiştir.

15. Mahkeme 4/12/2015 tarihli kararında, Emniyet tarafından düzenlenen tutanak içeriğine göre başvurunun tedbir kararına aykırı davrandığını belirterek 6284 sayılı Kanun'un 13. maddesi gereğince başvuru hakkında 3 gün zorlama hapis cezası vermiştir.

16. Başvurucu 4/1/2016 tarihli dilekçesinde, lehine tedbir kararı verileni takip ederek taksinin önüne çıktığının iddia edildiği tarihte Tekirdağ'ın Çerkezköy ilçesinde bulunan bir kadının evine taşındığını, taşınma sırasında kendisine B.Ö. ve M.U. isimli şahısların yardım ettiğini, olay saatinde iddia edilen yerde olmadığını, ayrıca böyle bir olayın

meydana gelip gelmediğinin tespiti açısından taksi şoförünün de dinlenmesi gerektiğini, karşı tarafın iftiralari nedeniyle bu kişi hakkında Silivri Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğunu, yine karşı tarafla birlikte hareket eden ve kendisini tehdit eden şahıs hakkında Çerkezköy 4. Asliye Ceza Mahkemesinde açılan davanın derdest olduğunu, bu dosyaların da incelenmesi ve ayrıca şahitlerinin dinlenmesi gerektiğini, tek taraflı ve iftira niteliğinde olan beyana dayanılarak verilen hapis kararının kanuna aykırı olduğunu belirterek kararın iptalini talep etmiştir.

17. Silivri 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 5/1/2016 tarihinde, tedbirin geçerli olduğu süre zarfında dosya kapsamında bulunan, kollukça alınan ifade tutanaklarından başvuru tedbir kararını ihlal ettiğinin anlaşıldığını, zorlama hapsi kararının usul ve kanuna uygun olduğunu belirterek başvuru tedbirini reddetmiş; zorlama hapsi kararı 6/2/2016 tarihinde infaz edilmiştir.

18. Ret kararı 18/1/2016 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş, 28/1/2016 tarihinde bireysel başvuruda bulunulmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

19. 6284 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

(1) Şiddet uygulayanlarla ilgili olarak aşağıdaki önleyici tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir:

a) Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması.

...

c) Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.

...

f) Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi.

..."

20. 6284 sayılı Kanun'un 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

..."

(2) Tedbir kararı ilk defasında en çok altı ay için verilebilir. Ancak şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin devam edeceğinin anlaşıldığı hâllerde, resen, korunan kişinin ya da Bakanlık veya kolluk görevlilerinin talebi üzerine tedbirlerin süresinin veya şeklinin değiştirilmesine, bu tedbirlerin kaldırılmasına veya aynen devam etmesine karar verilebilir.

(3) Koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için, şiddetin uygulandığı hususunda delil veya belge aranmaz. Önleyici tedbir kararı, geciktirilmeksizin verilir. Bu kararın verilmesi, bu Kanunun amacını gerçekleştirme tehlikesine sokabilecek şekilde geciktirilemez.

(4) Tedbir kararı, korunan kişiye ve şiddet uygulayana tefhim veya tebliğ edilir. Tedbir talebinin reddine ilişkin karar ise sadece korunan kişiye tebliğ edilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ilgili kolluk birimi tarafından verilen tedbir kararı şiddet uygulayana bir tutanakla derhâl tebliğ edilir."

21. 6284 sayılı Kanun'un 9. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.

(2) Hâkim tarafından verilen tedbir kararlarına itiraz üzerine dosya, o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye hukuk mahkemesine gecikmeksizin gönderilir.

(3) İtiraz mercii kararını bir hafta içinde verir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir."

22. 6284 sayılı Kanun'un 13. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun hükümlerine göre hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayan, bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsine tabi tutulur.

(2) Tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresi onbeş günden otuz güne kadardır. Ancak zorlama hapsinin toplam süresi altı ayı geçemez.

(3) Zorlama hapsine ilişkin kararlar, Cumhuriyet savcılığınca yerine getirilir. Bu kararlar Bakanlığın ilgili il ve ilçe müdürlüklerine bildirilir."

B. Uluslararası Hukuk

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

23. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

24. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 6. maddesinin bir mahkeme önünde medeni hak ve yükümlülüğe ilişkin bir iddiada bulunma hakkını güvence altına aldığını, mahkemenin teşkilatının ve yargılamanın yürütülmesinin bu güvencenin kapsamında olduğunu (*Golder/Birleşik Krallık* [GK], B. No: 4451/70, 21/2/1975, § 36), davalarda adil yargılanma koşullarını yerine getirme yükümlülüğünün ulusal makamlara ait olduğunu ifade etmiştir (*Dombo Beheer B.V./ Hollanda*, B. No: 14448/88, 27/10/1993, § 33).

25. AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesi adil yargılanma hakkını güvence altına alırken delillerin kabul edilme yöntemi konusunda herhangi bir kural koyma yetkisinin kendisinde olmadığını, ulusal kanunlar tarafından bu hususların belirleneceğini, Sözleşme'deki hak ve yükümlülükleri ihmal etmediği sürece mahkemeler tarafından yapılan hataların giderilmesi görevinin de kendisinde olmadığını belirtmiştir (*Schen/İsviçre* [GK], B. No: 10862/84, 12/7/1988, §§ 45, 46); bu açıdan AİHM yaklaşımına göre yargılama süreci bütün olarak ve bu süreçte delillerin nasıl sunulduğu da dâhil olmak üzere tüm deliller yönünden hakkaniyetsiz bir değerlendirme yapıp yapılmadığı dikkate alınacaktır (*Schuler-Zraggen/İsviçre*, B. No: 14518/89, 24/6/1993, § 66).

26. Buna paralel olarak AİHM, Sözleşme'deki hakların etkili bir biçimde korunması için davaya bakan mahkemelerin Sözleşme'nin 6. maddesine göre *tarafların dayanaklarını, iddialarını ve delillerini etkili bir biçimde inceleme görevi* olduğunu belirtmiştir (*Dulaurans/Fransa*, B. No: 34553/97, 21/3/2000, § 33; *Kraska/İsveç*, B. No: 13942/88, 19/4/1993, § 30).

27. AİHM'e göre - tarafların ileri sürdükleri delillerin kabul edilebilirliği hususunda yerel mahkemeler belirli bir takdir yetkisine sahip olmakla birlikte- mahkemeler vardıkları sonuçları haklılaştırmak için kararlarına gerekçeler göstermek yükümlülüğü altındadırlar (*Suominen/Finlandiya*, B. No: 37801/97, 1/7/2003, § 36). Kararlarda gerekçe belirtilme zorunluluğu, mahkemelerin tarafları adil bir şekilde dinleme yükümlülüğüyle de doğrudan ilgilidir (*Kuznetsov/Rusya*, B. No: 184/02, 11/1/2007, § 83).

28. Yargılama sırasında başvuru tarafından sunulan bir kısım delilin mahkemece dikkate alınmaması şikâyeti ile ilgili olarak AİHM; mahkemenin başvurunun bu yöndeki talebini gerekçesiz reddettiğini, kararda gerekçe olmamasının karara karşı etkili bir şekilde itiraz etme fırsatını da ortadan kaldırdığını belirterek başvuruda Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir (*Suominen/Finlandiya*, § 38).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

29. Mahkemenin 4/4/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

30. Başvurucu zorlama hapsi kararına yaptığı itirazda; beyan ve delillerinin dikkate alınmadığını, Mahkemenin bu konuda herhangi bir değerlendirme yapmadığını, tedbir kararını ihlal ettiğinin iddia edildiği tarihte başka bir şehirde olduğunu, bu konuda tanıklarının dinlenmediğini, kamera kayıtlarının incelenmediğini, somut delillere rağmen

dosyada hiçbir inceleme yapılmadan, yalnızca karşı tarafın iftira niteliğindeki beyanlarına dayanılarak hapis kararı verildiğini belirterek Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü; maddi ve manevi tazminata hükmedilmesini talep etmiştir.

B. Değerlendirme

31. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

32. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun temel iddiası, itiraz aşamasında ileri sürülen ve esasa etkili olduğu belirtilen hususların itiraz mercii kararında değerlendirilmemesine yönelik olduğundan başvuru, gerekçeli karar hakkı yönünden incelenecektir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

33. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

34. Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca herkes iddia, savunma ve adil yargılanma hakkına sahiptir. Anayasa'nın anılan maddesinde adil yargılanma hakkından ayrı olarak iddia ve savunma hakkına birlikte yer verilmesi, taraflara iddia ve savunmalarını mahkeme önünde dile getirme fırsatı tanınması gerektiği anlamını da içermektedir (*Mehmet Fidan*, B. No: 2014/14673, 20/9/2017, § 37).

35. Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrasında da *"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır."* denilerek mahkemelere kararlarını gerekçeli yazma yükümlülüğü yüklenmiştir. Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi gereği anılan Anayasa kuralı da gerekçeli karar hakkının değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulmalıdır (*Canan Tosun*, B. No: 2014/8891, 10/5/2017, § 23).

36. Gerekçeli karar hakkı, kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Tarafların muhakeme sırasında ileri sürdükleri iddialarının kurallara uygun biçimde incelenip incelenmediğini bilmeleri ve ayrıca demokratik bir toplumda kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesinin sağlanması için de gereklidir (*Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34).

37. Bir kararda tam olarak hangi unsurların bulunması gerektiği, davanın niteliğine ve koşullarına bağlıdır. Muhakeme sırasında açık ve somut bir biçimde öne sürülen iddia ve savunmaların davanın sonucuna etkili olması, başka bir deyişle davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikte bulunması hâlinde davayla doğrudan ilgili olan bu hususlara mahkemelerce makul bir gerekçe ile yanıt verilmesi gerekir (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 35).

38. Bununla birlikte adil yargılanma kavramı -ister alt mahkemenin gerekçelerine katılarak isterse farklı bir şekilde olsun- kararları için az sayıda gerekçe sunan bir ulusal mahkemenin kendisine sunulan temel konuları gerçekte ele almış olmasını ve yalnızca alt bir mahkemenin sonuçlarını onaylamakla yetinmemiş olmasını gerektirir. Bu koşul, davanın tarafının iç hukukta yürütülen yargılamalarda davasını sözlü olarak sunmadığı durumlarda daha da önemlidir (*Salih Söylemezoğlu*, B. No: 2013/3758, 6/1/2016, § 29).

39. Başvuru konusu olayda, gerekçeli karar hakkı kapsamında anılan ilkeler çerçevesinde bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

40. Başvurucu, zorlama hapsi kararına karşı yaptığı itirazda beyan ve delillerinin Mahkemece dikkate alınmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

41. Silivri Aile Mahkemesinin 28/8/2015 tarihli kararı ile 6284 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasının a, c, f bentleri uyarınca başvurucu hakkında beş ay süreyle geçerli olmak üzere tedbir kararı verilmiş, lehine tedbir kararı verilenin talebi üzerine Emniyet tarafından 27/11/2015 tarihinde düzenlenen tutanak içeriğine göre Mahkemenin 4/12/2015 tarihli kararıyla başvurusunun tedbir kararına aykırı davrandığı belirtilerek 6284 sayılı Kanun'un 13. maddesi gereğince hakkında 3 gün zorlama hapsi verilmiştir.

42. 6284 sayılı Kanun'un 9. maddesinde; kanun kapsamında verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğden itibaren iki hafta içinde itiraz edilebileceği, itiraz makamının en geç bir hafta içinde kararını kesin olarak vereceği, yine aynı Kanun'un 13. maddesinde, kanun hükümlerine göre hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayanın kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsine tabi tutulacağı, tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresinin on beş günden otuz güne kadar olacağı ancak zorlama hapsinin toplam süresinin altı ayı geçemeyeceği, zorlama hapsine ilişkin kararların Cumhuriyet başsavcılığınca yerine getirileceği belirtilmiştir.

43. Zorlama hapsi kararının kesinleşmesinden sonra Mahkemenin tedbir kararına aykırı davranışın her tekrarında hapis süresini artırarak uygulayacağı yani zorlama hapsi kararının daha sonra verilmesi muhtemel hapis kararlarının müddeti üzerinde doğrudan bir etki göstereceği anlaşılmaktadır. Yine zorlama hapsi kararı, karar kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığı tarafından infaz edilecek; dolayısıyla verildiği anda uygulanma kabiliyeti olan önleyici ve koruma tedbir kararları için gerekli aciliyet unsuru bu aşamada söz konusu olmayacaktır.

44. Anayasa Mahkemesi 6284 sayılı Kanun hükümlerine göre verilen tedbir kararına yapılan itirazla ilgili bir başvuruda, iddia ve delillerin kararda tartışılmaması meselesini gerekçeli karar hakkı kapsamında incelemiş; özellikle aciliyet unsurunun söz konusu olmadığı itiraz aşamasında mahkeme kararlarında hangi hususlara dikkat edilmesi gerektiği ile ilgili birtakım ilkeleri tespit etmiş; buna göre 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarına ilişkin itirazlarda mahkemenin tek taraflı iddiaya dayanılarak verilen tedbirlerin yerindedliğini, itiraz edenin ileri sürdüğü beyan ve deliller çerçevesinde her iki taraf için öngörülen hak ve menfaat dengesini de gözeterek değerlendirmesi gerektiğini belirtmiştir (*Salih Söylemezoğlu*, § 40).

45. Söz konusu karardaki ilkeler gözönünde bulundurulduğunda, lehine tedbir kararı verilenin tek taraflı beyanına dayalı olarak düzenlenen tutanak içeriğine göre zorlama hapsi kararının verildiği hallerde, başvurusunun itiraz mercine sunduğu beyan ve delillerin dikkate alınıp incelendiğinin itiraz mercii kararında gösterilmesi gerekir. Zorlama hapsi kararının kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma sonucunu doğurduğu ve sonraki aşamada yapılması muhtemel ceza yargılamasında verilecek karara da etki edebileceği gözetildiğinde itiraz mercinin başvurusunun iddalarını titizlikle incelemesinin önemi daha da artmaktadır.

46. Başvurucu 4/1/2016 tarihli dilekçesinde zorlama hapsi kararına dayanak tutanağın tek taraflı beyana dayanılarak hazırlandığını, içeriğinin doğru olmadığını, olay tarihinde olayın geçtiği belirtilen Silivri'de olmadığını, başka yerde olduğunu ispat etmek için tanıklarının dinlenmesi gerektiğini, ayrıca zorlama hapsi kararının verilebilmesi için taksicinin de beyanının alınmasının zorunlu olduğunu, lehine tedbir kararı verilen ve bu kişinin azmettirdiği şahısla arasında husumet bulunduğunu, buna ilişkin ceza davası olduğunu belirterek kararın iptalini talep etmiş; itiraz mercii olan Silivri 2. Asliye Hukuk Mahkemesi dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucu 5/1/2016 tarihinde itirazı reddetmiştir.

47. Bu tespitler ışığında somut olayda itiraz merciiinin kararında başvurusunun dilekçesinde ileri sürdüğü itiraz ve deliller ile dinlenmesini istediği tanıklarla ilgili hiçbir hususa değinilmediği, delillerin dikkate alınmaması ve tanıkların dinlenmemesiyle ilgili olarak mahkeme kararında yeterli herhangi bir gerekçeye yer verilmediği, hapis kararına dayanak olgunun gerçekliğinin başvurusunun beyan ve delillerinin etkili bir şekilde incelendiği sonucunu doğuracak ölçüde tartışılmadığı anlaşılmıştır.

48. Açıklanan gerekçelerle başvurusunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

49. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir.

Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

50. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında, ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına belirlenmesi hususunda genel ilkeler tayin edilmiştir.

51. *Mehmet Doğan* kararında özetle uygun giderim yolunun belirlenebilmesi açısından öncelikle ihlalin kaynağının tayin edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca kural olarak ihlali ve ihlalin sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmedilir (*Mehmet Doğan*, §§ 57, 58).

52. Anayasa Mahkemesinin tespit edilen ihlalin giderilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasına hükmettiği hâllerde ilgili usul kanunlarında düzenlenen yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak yargılamanın yenilenmesi sebebinin varlığının kabulü ve önceki kararın kaldırılması hususunda derece mahkemesinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Zira ihlal kararı verilen hâllerde yargılamanın yenilenmesinin gerekliliği hususundaki takdir derece mahkemelerine değil ihlalin varlığını tespit eden Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Derece mahkemesi, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirttiği doğrultuda ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür (*Mehmet Doğan*, § 59).

53. Başvurucu, maddi ve manevi tazminat kararı verilmesini talep etmiştir.

54. Anayasa Mahkemesi, gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Somut başvuruda ihlalin itiraz mercii karardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Yukarıda izah edildiği gibi tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresinin on beş günden otuz güne kadar olacağı, başka bir ifadeyle zorlama hapsi kararının daha sonra verilmesi muhtemel hapis kararlarının müddeti üzerinde doğrudan bir etki göstereceği anlaşılmaktadır.

55. Bu durumda gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yeniden yapılacak yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda itiraz mercii tarafından yapılması gereken iş, itirazın reddine ilişkin kararını kaldırarak ihlal kararında belirlenen hususlar doğrultusunda esasın inceleme yapmaktan ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin dosyanın ilgili itiraz mercisine gönderilmek üzere Silivri Aile Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

56. Bunun yanında başvurucu herhangi bir miktar belirtmemekle birlikte maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Başvurucu hakkında verilen zorlama hapsinin 6/2/2016 tarihinde infaz edildiği anlaşılmıştır. Yeniden yargılama kararı yalnız başına başvurusunun manevi zararını karşılamayacaktır. Bu nedenle başvurucuya net 5.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

57. Maddi tazminat talebi açısından başvuru, uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmamıştır. Maddi tazminata hükmedilebilmesi için başvuru için uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile tazminat talebi arasında illiyet bağı kurması gerekir. Bu nedenle maddi tazminat talebinin reddedilmesi gerekir.

58. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 239,50 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvuruya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılması için ilgili itiraz merciiine gönderilmek üzere Silivri Aile Mahkemesine (E.2015/159 D. İř, K.2015/159) GÖNDERİLMESİNE,

D. İhlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvuru net 5.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

E. 239,50 TL harçtan oluşan yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvuru Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 4/4/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan y.
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL